

Стрелкова Г.Г., к. ф.-м. н., доцент, Іщенко О.С., магістрант,
Андрушков О.В., магістрант, Далібожак І.І., магістрант,
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

РЕГІОНАЛЬНИЙ РОЗВИТОК ВІДНОВЛЮВАНОЇ ЕНЕРГЕТИКИ В УКРАЇНІ

Вступ. Відновлювані джерела енергії останнім часом є одним із важливих критеріїв сталого розвитку світової спільноти. У світі здійснюється як пошук нових і вдосконалення існуючих технологій з відновлюваними джерелами енергії (ВДЕ), так і розвиток ринкових інструментів для виведення генерації електричної енергії з використанням цих технологій на економічно ефективний рівень. Для України необхідність переходу до більш широкого застосування енергетично ефективних та екологічно чистих технологій з ВДЕ посилюється низкою факторів, до головних серед яких слід віднести наявність значних втрат і витрат при передаванні та розподіленні електроенергії, а також залежність від імпорту енергоносіїв.

Мета роботи: визначення та аналіз відновлювальної енергетики України у сфері електрогенерації для характеристики загального стану і тенденцій регіонального розвитку ВДЕ за областями України впродовж 2014-2016 рр.

Основний зміст. Для досягнення поставленої в роботі мети була сформована статистична база дослідження. При створенні цієї бази були використані дані ДП «Енергоринок»⁵ для періоду 2014-2016 рр. Показниками, за якими визначався загальний та регіональний стан розвитку відновлюваної енергетики України, були обрані значення річних обсягів відпуску виробників електричної енергії з ВДЕ за «зеленим» тарифом та встановленої потужності. Аналіз стану регіонального розвитку відновлюваної енергетики проводився на підставі значень показників обсягів відпуску електроенергії та значень встановленої потужності за областями України⁶. При визначенні існуючих тенденцій розвитку даного сектору енергетики за базовий для порівняння рік було обрано 2014 р. В цьому році був затверджений Національний план дій з відновлюваної енергетики на період до 2020 року, спрямований на поширення технологій ВДЕ й ефективне використання потенціалу відновлюваної енергетики України.

Характеризуючи загальний стан відновлюваної енергетики України у сфері електрогенерації на підставі проведеного аналізу слід зазначити, що за період 2014-2016 рр. сукупний обсяг відпуску електроенергії виробниками з ВДЕ за «зеленим» тарифом склав 5537,33 млн.кВт·год. При цьому щорічні показники змінювались наступним чином: 2014 р. - 2007,06 млн.кВт·год, 2015 р. - 1755,84 млн.кВт·год, 2016 р. - 1774,44 млн.кВт·год. Для заданого періоду також були проаналізовані зміни показників встановленої потужності виробників електричної енергії з ВДЕ за "зеленим" тарифом. За підсумком 2014-2016 рр. значення фактичної встановленої потужності склало 3079,84 МВт з наступним розподілом за роками: 2014 р.- 1175,68 МВт, 2015 р. - 908,82 МВт, 2016 р. - 995,34 МВт. У порівнянні з базовим роком обидва показники мали певну тенденцію до зниження.

Оцінка регіонального розвитку відновлюваної енергетики у сфері електрогенерації у контексті поширення виробників електроенергії з ВДЕ за «зеленим» тарифом була проведена на підставі порівняльного аналізу статистичних даних для 24 областей України та АР Крим. Найгірший стан спостерігається у Волинській області, де впродовж всього періоду, що аналізується, не використовувались потужності виробників електроенергії з ВДЕ за «зеленим» тарифом. Однак і для інших 23 областей України та АР Крим, навіть за наявності таких виробників, існує суттєва відмінність у показниках встановленої потужності та річних обсягів відпуску електроенергії. Порівняльна характеристика цих регіональних виробників електричної енергії з ВДЕ за обраними показниками представлена на рис. 1-2. Як можна побачити з

⁵ Дані ДП «Енергоринок» отримані на підставі запиту на одержання інформації за № 03/35-3186 від 17.03.2017.

⁶ Для певних років дані ДП «Енергоринок» для Донецької і Луганської областей, а також АР Крим є неповними.

**IV Міжнародна науково-технічна та навчально-методична конференція
«Енергетичний менеджмент: стан та перспективи розвитку – REMS'17»
«МЕНЕДЖМЕНТ ЕНЕРГОВИКОРИСТАННЯ»**

наведених діаграм, впродовж усіх років найбільші значення показників за обсягами відпуску спостерігаються для Запорізької обл., за встановленої потужності – для Одеської обл. Найменші значення обох показників характерні для Чернігівської обл.

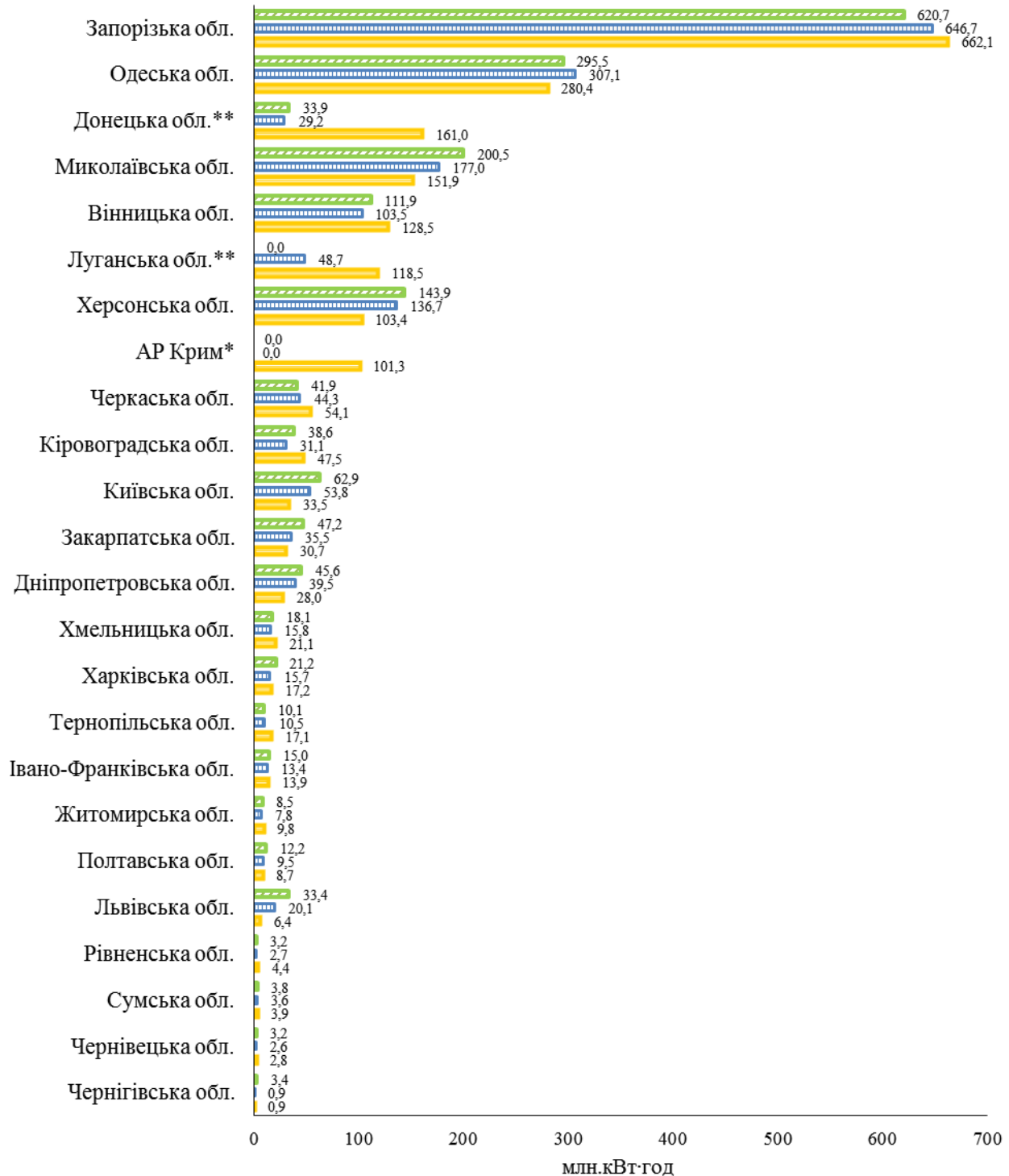

Рис. 1. Річні обсяги відпуску електроенергії виробників електроенергії з ВДЕ за «зеленим» тарифом⁷, 2014-2016 рр.: ■ 2014 р.; ■ 2015 р.; ■ 2016 р.

⁷* - обсяги за січень-березень 2014 року; постачання електроенергії тими об'єктами, що знаходяться на тимчасово окупованій території АР Крим, до Об'єднаної енергетичної системи України припинено з квітня 2014 р. (ДП «Енергоринок»);

** - з травня 2015 року відсутня інформація щодо обсягів виробітку виробників, що здійснюють діяльність на території, де органи державної влади не здійснюють або здійснюють не в повному обсязі свої повноваження (ДП «Енергоринок»)

IV Міжнародна науково-технічна та навчально-методична конференція
 «Енергетичний менеджмент: стан та перспективи розвитку – REMS'17»
 «МЕНЕДЖМЕНТ ЕНЕРГОВИКОРИСТАННЯ»

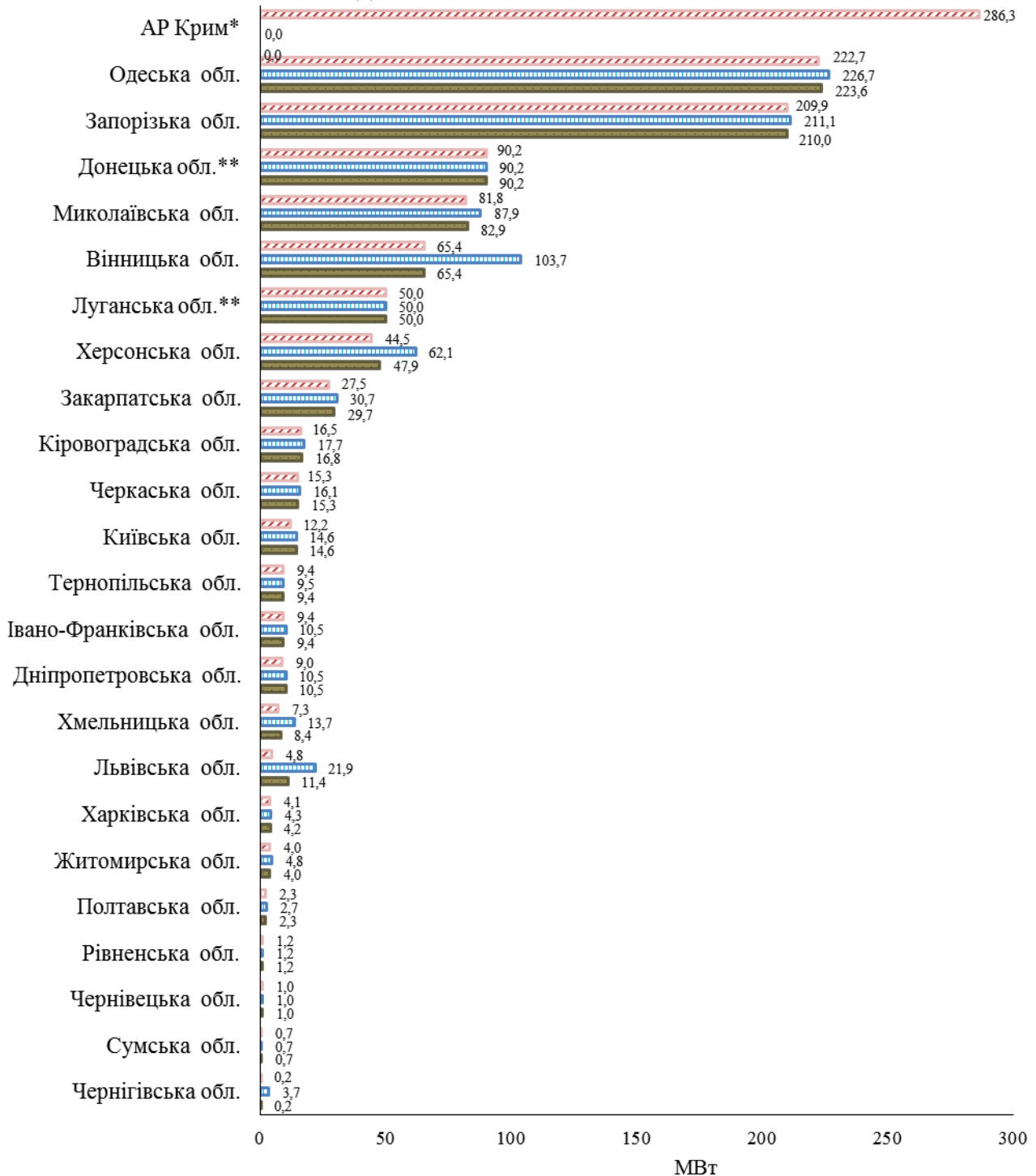

Рис.2. Показники встановленої потужності виробників електроенергії з ВДЕ за «зеленим» тарифом, 2014-2016 рр.: ▨ 2014 р.; ■ 2015 р.; □ 2016 р.

Таким чином, розвиток і поширення технологій ВДЕ для виробництва електроенергії за «зеленим» тарифом суттєво розрізняється за областями України. Внаслідок цього існуючий потенціал відновлюваної енергетики України залишається значною мірою невикористаним.

Висновки. За результатами проведеного аналізу було визначено, що впродовж 2014-2016 рр. річні показники встановленої потужності та обсягів відпуску електроенергії виробниками з ВДЕ за «зеленим» тарифом мали тенденцію до зниження у порівнянні з базовим 2014 р. За областями України впродовж зазначеного періоду зберігався нерівномірний розподіл регіональних виробників електроенергії з ВДЕ за «зеленим» тарифом. Розвитку регіональних виробників електроенергії з ВДЕ сприятимуть як зростання інвестицій, так і прискорення ринкових

перетворень в енергетичній сфері.